

Συλλογή της Νομολογίας

Υπόθεση C-530/16

Ευρωπαϊκή Επιτροπή
κατά
Δημοκρατίας της Πολωνίας

«Παράβαση κράτους μέλους – Ασφάλεια των σιδηροδρόμων – Οδηγία 2004/49/EK – Παράλειψη θέσπισης των αναγκαίων διατάξεων για τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας του φορέα διερεύνησης»

Περίληψη – Απόφαση του Δικαστηρίου (τέταρτο τμήμα) της 13ης Ιουνίου 2018

1. Προσφυγή λόγω παραβάσεως – Εισαγωγικό δικόγραφο – Παράθεση των αιτιάσεων και των ισχυρισμών – Τυπικά στοιχεία – Απαίτηση να εκτίθενται οι αιτιάσεις με τρόπο συνεπή και λεπτομερή

(Άρθρο 258 ΣΛΕΕ· Οργανισμός του Δικαστηρίου, άρθρο 21, εδ. 1· Κανονισμός Διαδικασίας του Δικαστηρίου, άρθρο 120, στοιχείο γ')

2. Προσφυγή λόγω παραβάσεως – Αντικείμενο της διαφοράς – Προσδιορίζεται κατά την προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία – Διαφορετική διατύπωση των αιτιάσεων χωρίς τροποποίηση ούτε διεύρυνση του αντικειμένου της διαφοράς – Επιτρέπεται

(Άρθρο 258 ΣΛΕΕ)

3. Μεταφορές – Σιδηροδρομικές μεταφορές – Ασφάλεια των κοινοτικών σιδηροδρόμων – Οδηγία 2004/49 – Διερεύνηση των ατυχημάτων και των συμβάντων – Φορέας διερεύνησης – Υποχρέωση ανεξαρτησίας – Απουσία ή ανεπάρκεια νομικού πλαισίου – Παράβαση

(Οδηγία 2004/49 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, άρθρο 21 § 1)

4. Μεταφορές – Σιδηροδρομικές μεταφορές – Ασφάλεια των κοινοτικών σιδηροδρόμων – Οδηγία 2004/49 – Διερεύνηση των ατυχημάτων και των συμβάντων – Φορέας διερεύνησης – Υποχρέωση ανεξαρτησίας – Εθνική κανονιστική ρύθμιση που επιτρέπει σε αρχή η οποία έχει υπό τον έλεγχό της τους διαχειριστές υποδομής και τις σιδηροδρομικές επιχειρήσεις να διορίζει και να παύει τα μέλη του φορέα διερεύνησης – Δεν επιτρέπεται

(Οδηγία 2004/49 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, άρθρο 21 § 1)

5. Μεταφορές – Σιδηροδρομικές μεταφορές – Ασφάλεια των κοινοτικών σιδηροδρόμων – Οδηγία 2004/49 – Διερεύνηση των ατυχημάτων και των συμβάντων – Φορέας διερεύνησης – Υποχρέωση ανεξαρτησίας – Ένταξη του φορέα στο Υπουργείο Μεταφορών – Επιτρέπεται

(Οδηγία 2004/49 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, άρθρο 21 § 1)

6. *Μεταφορές – Σιδηροδρομικές μεταφορές – Ασφάλεια των κοινοτικών σιδηροδρόμων – Οδηγία 2004/49 – Διερεύνηση των ατυχημάτων και των συμβάντων – Φορέας διερεύνησης – Υποχρέωση ανεξαρτησίας – Όρια – Προσωπικό και προϋπολογισμός του φορέα*

(Οδηγία 2004/49 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, άρθρο 21 § 1)

7. *Μεταφορές – Σιδηροδρομικές μεταφορές – Ασφάλεια των κοινοτικών σιδηροδρόμων – Οδηγία 2004/49 – Διερεύνηση των ατυχημάτων και των συμβάντων – Φορέας διερεύνησης – Υποχρέωση ανεξαρτησίας – Εθνική κανονιστική ρύθμιση που επιτρέπει σε αρχή η οποία έχει υπό τον έλεγχό της τους διαχειριστές υποδομής και τις σιδηροδρομικές επιχειρήσεις να εμποδίζει τη δημοσίευση των αποφάσεων του φορέα διερεύνησης – Δεν επιτρέπεται*

(Οδηγία 2004/49 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, άρθρο 21 § 1)

1. Βλ. το κείμενο της απόφασης.

(βλ. σκέψη 28)

2. Βλ. το κείμενο της απόφασης.

(βλ. σκέψη 30)

3. Η Επιτροπή δικαιούται να ασκήσει προσφυγή λόγω παραβάσεως ενώπιον του Δικαστηρίου για έλλειψη ανεξαρτησίας του φορέα διερεύνησης του άρθρου 21 της οδηγίας 2004/49, για την ασφάλεια των κοινοτικών σιδηροδρόμων, χωρίς να χρειάζεται να επισημάνει συγκεκριμένη κατάσταση στην οποία υπήρξε πράγματι προσβολή της ανεξαρτησίας αυτής. Τα κράτη μέλη οφείλουν να διασφαλίζουν την ανεξαρτησία του φορέα διερεύνησης, θεσπίζοντας σύνολο κανόνων που εγγυώνται ότι ο φορέας αυτός μπορεί να ασκεί την αποστολή του χωρίς να υπάρχει ο κίνδυνος να δεχτεί εντολές ή επιρροή ιδίως από διαχειριστή υποδομής ή από σιδηροδρομική επιχείρηση. Η απουσία ή η ανεπάρκεια ενός τέτοιου νομικού πλαισίου μπορεί αφεαυτής να αποδείξει παράβαση του άρθρου 21, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/49.

(βλ. σκέψη 32)

4. Στην περίπτωση των δημοσίων φορέων, η ανεξαρτησία αναφέρεται συνήθως σε ένα καθεστώς που διασφαλίζει στον δημόσιο φορέα τη δυνατότητα να δρα ελεύθερα σε σχέση με τους οργανισμούς έναντι των οποίων πρέπει να διασφαλίζεται η ανεξαρτησία του, απαλλαγμένος από κάθε είδους καθοδήγηση και πίεση.

Επ' αυτού, όσον αφορά την ανεξαρτησία του φορέα διερεύνησης του άρθρου 21 της οδηγίας 2004/49, για την ασφάλεια των κοινοτικών σιδηροδρόμων, μολονότι καμία διάταξη της οδηγίας 2004/49 δεν απαγορεύει στον υπουργό μεταφορών να διορίζει και να παύει όλα τα μέλη του φορέα διερεύνησης, εντούτοις, το άρθρο 21, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής, στο μέτρο που επιβάλλει την οργανωτική ανεξαρτησία του φορέα έναντι, μεταξύ άλλων, κάθε διαχειριστή υποδομής και κάθε σιδηροδρομικής επιχείρησης, δεν επιτρέπει να διορίζει και να παύει το σύνολο των μελών του φορέα διερεύνησης η αρχή που ελέγχει διαχειριστή υποδομής και σιδηροδρομική επιχείρηση, όταν η εξουσία αυτή δεν ρυθμίζεται αυστηρά από τη νομοθεσία με βάση αντικειμενικά, σαφή και αποκλειστικώς απαριθμούμενα κριτήρια, τα οποία να μπορούν να επαληθευτούν.

Ειδικότερα, στο μέτρο που ο Υπουργός Μεταφορών ελέγχει σιδηροδρομική επιχείρηση και διαχειριστή υποδομής, το ότι διαθέτει ευρεία διακριτική ευχέρεια ως προς τον ορισμό των προσώπων που μπορούν να λάβουν μέρος, ως ad hoc μέλη του φορέα διερεύνησης, στις έρευνες για τα σιδηροδρομικά ατυχήματα, καθώς και ως προς τον αποκλεισμό άλλων προσώπων από τη συμμετοχή σε αυτές δεν είναι συμβατό με την επιταγή οργανωτικής ανεξαρτησίας του φορέα διερεύνησης.

(βλ. σκέψεις 67, 86, 93)

5. Όσον αφορά την ανεξαρτησία του φορέα διερεύνησης του άρθρου 21 της οδηγίας 2004/49, για την ασφάλεια των κοινοτικών σιδηροδρόμων, η οδηγία αυτή δεν απαγορεύει αυτή καθαυτήν την ένταξη του φορέα διερεύνησης εντός του Υπουργείου Μεταφορών.

(βλ. σκέψη 76)

6. Η επιταγή οργανωτικής ανεξαρτησίας του φορέα διερεύνησης του άρθρου 21 της οδηγίας 2004/49, για την ασφάλεια των κοινοτικών σιδηροδρόμων, δεν φτάνει μέχρι την απαγόρευση της δυνατότητας να τίθενται στη διάθεση του εν λόγω φορέα οι υπηρεσίες και το προσωπικό του Υπουργείου Μεταφορών. Ωστόσο, η πρόσβαση στους πόρους αυτούς πρέπει να γίνεται με βάση σαφείς κανόνες, οι οποίοι δεν μπορούν να τροποποιούνται από τον Υπουργό Μεταφορών. Ομοίως, η ανωτέρω επιταγή δεν επιβάλλει, κατ' αρχήν, να διαθέτει ο φορέας αυτός τον δικό του κωδικό στον προϋπολογισμό. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι, από απόψεως δημοσιονομικού δικαίου, ο φορέας διερεύνησης υπάγεται σε συγκεκριμένη υπηρεσία του υπουργείου, εφόσον διασφαλίζεται η ανεξάρτητη πρόσβασή του στους οικονομικούς πόρους που πρέπει να του παρέχονται για να επιτελεί το έργο του.

(βλ. σκέψεις 99, 100)

7. Από τη στιγμή που η δημοσιότητα των αποφάσεων του φορέα διερεύνησης του άρθρου 21 της οδηγίας 2004/49, για την ασφάλεια των κοινοτικών σιδηροδρόμων, είναι ένας από τους βασικούς σκοπούς της διαδικασίας έρευνας για σιδηροδρομικά ατυχήματα και συμβάντα, δεν συμβιβάζεται με την ανεξαρτησία λήψης αποφάσεων του φορέα διερεύνησης έναντι του διαχειριστή της σιδηροδρομικής υποδομής και της σιδηροδρομικής επιχείρησης να μπορεί η αρχή που ελέγχει τους δύο αυτούς οργανισμούς να εμποδίζει την επίσημη δημοσίευση των εκθέσεων που επισημαίνουν τυχόν ευθύνη των εν λόγω οργανισμών σε συγκεκριμένο σιδηροδρομικό ατύχημα ή συμβάν.

(βλ. σκέψη 109)